

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175.

Kiadóhivatal

Nagytemető utca 519 szám.

Nagy M. könyvnyomda

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5kr

Hirdetseket árszabályszerint vétetnek fel.

Egyez számok kaphatók.

Lővenfeld Soma és Kalmár Dániel kereskedésében.

Képviselői közgyűlés.

— 1893. február 13. —

Városi képviselőtestületünk mult Hétfőn népes közgyűlést tartott, melynek főtárgya volt a regale közbirtokosság ellen megindított pör beállítása. A közgyűlés lefolyását az alábbiakban adjuk.

Elnöklő bíró megnyitván a közgyűlést, felolvastatott a mult ülés jegyzőkönyve, mely némi módosítás után hitelesített.

Majd a megválasztott új esküdt Búzás György tette le az esküt.

Ezután következett Dr. Haviár Gyula önálló indítványa, melynek első pontja a regale elleni pör beállítása, a mult gyűlésen tárgyalatván leszavaztatott, a második pont pedig a mai ülésre tárgyal kitűzetett. Szólt pedig az indítvány második pontja a következőképen: «Ha pedig a képviselőtestület a regale elleni per megszüntetése iránti indítványomat nem fogadja el úgy indítványozom, hogy mondassék ki az anyagi felelősség azokra kik a pert továbbra is folytatni akarják. A képviselőtestület a per folytatása vagy megszüntetése felett névszerint szavazzon».

Dr. Szemző Gyula. Szerintem nevetésséges dolog, hogy a képviselőtestület a vagyoni felelősséget kimondja, mert azt hiszem, hogy a közgyűlés minden egyes tényeért felelősséggel tartozik s veszedelmes praecedens lenne, ha mi a felelősséget esetenként állapítanánk meg, mert ebből az következne, hogy egyéb határozatainkért nem tartozunk felelősséggel. Indítványozom hogy e kérdés felett a tisztelt képviselőtestület térjen napirendre.

Dr. Haviár Gyula. Tisztelt képviselőtestület! Nagyon tudom méltányolni az imént tett indítvány erkölcsi alapját, a mennyiben a tisztelt képviselő úr a felelősséget természetesnek találja. Én már a mult közgyűlésen kijelentettem, hogy ha e felelősség a jegyzőkönyvben kifejezetik indítványomtól elállok. Így azonban ragaszkodom ahhoz, mert tiszta képét akarom látni a dolognak s óhajtom, hogy a jövő nemzedék is láthassa hogy kik kívánták, a per folytatását. B kik kívánják, azok anyagi felelősségét vállaljanak ez ügyben. Én kérem hogy indítványom szavazás alá bocsáttassék.

Salacz Ferencz. Véleményem szerint a tárgy felett nem lehet napi rendre térni. Itt nem községi törzsvagyronról van szó, hanem jogról. Nem ismerem embert aki tudná, hogy a kérdéses jog a regaléé vagy pedig városé. A képviselőtestület így a perből

kifolyó kárért felelősséget vállalhat. Napirendre azonban semmiesetre sem térjünk ez ügy felett.

Dr. Haviár Gyula. Felhozott itt hogy a felelősség magától értetődik. Én azonban tudni akarom, hogy ez az újképviselőtestület magáévá teszi-e a régi képviselőtestület véleményét, a per helyeslésével. Ragaszkodom indítványomhoz.

Dr. Szemző Gyula. Én is ragaszkodom indítványomhoz, miután a vagyoni felelős nagyon természetes.

Kollár János. Nem értem, hogy tehát valaki ellenindítványt, mikor 10 képviselő a névszerinti szavazás elrendelését kéri A törvény e tekintetben határozott. Ne méltóztassék a kérdés alól kibujni. A kik megszavazták a pert legyen férfias bátorságunk az anyagi felelősséget elvállalni. (felkiáltások szavazzunk, szavazzunk!)

Klenk József. Tisztelt képviselőtestület! Mire fogunk szavazni, jó lesz ezt kifejezni miután én a felelősséget nem akarom elfogadni, mert a per ellen vagyok. Én azt kívántam hogy állítsuk meg a pert.

Dr. Haviár Gyula. Az anyagi felelősség mondandó ki azon 27 képviselővel szemben, kik a pert folytatni akarják, különben kérem indítványomat egész terjedelmében felolvasni.

Dancs Béla I. jegyző. (Az indítvány fölolvassa.)

T Á R C Z A.

Tót-Szarvas.

Nem régiben egy levelet kaptam a postán. Amint a címzést elolvastam bosszankodva dobtam el magamtól a levelet. Az volt rá írva hogy... (szinte resteltem leírni) N. N. úrnak Tót-Szarvason. Tót-Szarvas? Uramisten! hát mit gondol e levél írója, tótnak nevezni azt a várost ahol az 1890. évi népszámlálás adatai szerint 10,000. lakos vallotta magyarnak magát. Tótnak nevezni az a várost a mely három magyar lapot tart fenn, s ahol jó formán nem is találkozok olyan ember aki magyarul ne tudna?

Amint így tépelődtem magamban megkondult a harang, az utcákon tarka tömeg hullámozott sietve, a templomhoz a hivatalos publicitást meghallgatni. Magam is felkészülődtem és a többiekkel együtt az evang. templom elé mentem. A templom előtt óriási nép gyűlt össze. Nem sokára a márványkövön megjelent a publikáló s elkezdte mondókáját. Eddig szentül

megvoltam győződve, hogy egy szót se tudok tótul, de az illető publikáló úr arra a meggyőződésre juttatott, hogy még is csak konyitok valamit hozzá. »Gyűlés, gazdovja, kiosztás, sorozás, temetove, ügyvéd, hadmentesség« stb. stb. Hisz ebbe a publicitátióba több a magyar szó mint a tót. Ejnye, ejnye! Hát mi szükség van arra, hogy ezzel a se magyar se tót hirdetéssel traktáljuk a mi magyarul értő polgártársainkat.

Mért nem hirdetünk tisztán magyarul! Hja persze mit is lehetne kivívni itt nálunk ezen a «Tót-Szarvason»

Kezdtém belátni, hogy igaza van az én levélírómnak. Kissé bosszankodva tértem lakásomra. Amint a szobámba beléptem az asztalomon egy meghívót találtam, az ó-szöllőbeli magyar-olvasó-kör táncmulatsági meghívóját.

Teringette! Ezek az ó-szöllőbeliek kitesznek magukért «Magyar olvasó kör» alakítanak, kint a városon kívül, s alig hogy megalakul a kör, már mulatságot is rendeznek helyiségében.

Csak azért is el megyek a mulatságra had lássam hogy néz ki az a magyar olvasó-kör!

Felöltöztem s kiszánkáztam az ó-szöllő-

lőbe. Amint leszálltam a szánkóról már javában folyt a mulatság. Táncolni nem igen tudok, így hát a nézők közé vegyültem. Mellettem egy bírónak beillő hatalmas alak állott, Szóba e'gyedtem vele.

— Hát gazduram, hogy áll a körük, van-e már sok tagja? —

— Vagyunk már vagy hatvanan, de azt hiszem még többen is leszünk. —

— Hát aztán mit csinálnak ebben a körben? —

— Ujságokat olvasunk. A tanító úr rendelt már egynehányat. Hej! o'yan jó úgy estéinkint itt összejönni és olvasgatni. Nem is hiszi az úr, hogy mennyi sokat tanul az ilyen ember az ujságokból. Az állam az csak a gyermekek iskoláztatásáról gondoskodik, pedig mi öregek is akarunk tanulni. Mennyi sok szépet lehet olvasni abba az ujságba!

— Hogyne értenék kérem. Hiszen még jobban megértjük mint a Hlasnikot.

— Hát aztán megértik maguk azokat a magyar ujságokat teljesíteni.

— Hát olvasta maga valamikor a Hlastikot? —

— Igen kérem, járt hozzám három évig ingyen, s aztán három év mulva kaptam meg a fizetési felhívást egyszerre

Elnök. A kik Dr. Haviár Gyula indítványa mellett vannak azok igennel a többiek nemmel szavaznak. Névszerinti szavazást ezennel elrendelem. A (szavazás megtörténik.)

Dancs Béla I. jegyző. Nemmel szavaztak: Pól Gábor, Mikolay Mihály, Ifj. Dérczy Péter, Salacz Ferencz, Golián Somai Kís Mihály, Praznovszki Ferencz, Pepliczki János, Kondacs Soma, Dr. Reisman Adolf, Dancs Béla, Baghy Pál, Kontúr József, Gróf Bolza Géza, Dr. Salacz Oszkár, Janurik Pál, Dr. Szemző Gyula, Robicsék Károly, Darida Mihály, Salacz József, Csiszár János, Csapó Soma, Komár Mihály és Podani Pál. Összesen 24-en. Igennel szavaztak: Haviár Dani, Dr. Haviár Gyula, Klenk József, Roszik Mih. Bankó György, Csonka Pál, Melis Mátyás, Kollár János, Uhljar Pál, Ifj. Kovács János, Filyó Pál, Darabos György, Valkovszky Mihály, Nyemcsok Mihály, Valah János és Búzás György. Összesen 16-an.

Elnök. E szerint Dr. Haviár Gyula indítványa 25 szavazattal 16 ellenében elvetetik.

Következik a tisztí főügyésznek a regale pörben adandó előleg.

Kollár János. Tisztelt képviselőtestület! A tisztí főügyészt felkell hívni, hogy részletezze mire van szüksége, mivel akár mire nem dobhatjuk ki a pénzünket. Azt csak megérdemli Szarvas város képviselőtestülete, hogy közöljék vele mire kell a pé. N. gy. y j s tehén, hogy amint az alispán azt mondja fizessetek, mindjárt vakon a zsebünkbe nyuljunk.

Mikolay Mihály. Az 101 t f. szavazzuk meg, folyóvá a pénz csak akkor fog tétetni, ha arra szükség lesz (Helyeslés.)

Elnök. A kik Mikolay Mihály indítványa mellett vannak igennel, kik ellene nemmel szavaznak (Eredmény 24 igen 16 nem.)

Elnök. következik az egyezkedő bizott-

kellett az egész három évet megfizetnem Hja, de mennyivel más ez a magyar ujság. Még csak egy pár hete olvasom s már is okosabb vagyok. Hályog volt kérem a mi szemünkön eddig s most hogy a tanító úr összehozott bennünket, most kezd a hályog leválni a szemünkről, hisz mi mindnyájan magyarok vagyunk, kötelességünk nekünk ezt a magyar hazát szeretni és kötelességünk annak nyelvét megtanulni. A tanító úr nem kívánja tőlünk azt, hogy megvessük a tót nyelvet mely anyanyelvünk, csak azt akarja, hogy a haza nyelvét is megtanuljuk. És mért ne tennénk, hiszen csak nasznaukra válik!

Egészen neki melegedett az öreg ember a beszédnek, s e beszéd olyan jól esett nekem.

Beszélgetés közt alig vettem észre, hogy a mulató közönség oszladozni kezd. Búcsut vettem az öreg parasztgazdától s én is hazamentem egy kellemesen eltöltött éj emlékeivel...

Tót-Szarvas. Büszke lehetsz tótjaidra!

ság kiküldetésére. Először mondassék ki, hogy hány bizottsági tag küldessék ki?

Többen. Kontúr József elnökle alatt. *Klenk József.* Biró úr elnökle alatt. A bizottság megválasztatik.

Dancs I. jegyző. Melis György elnökle alatt a bizottságba beválasztattak: Salacz Ferencz, Kontúr József, Mikolay Mihály, Tepliczki János, Klenk József és Salacz Oszkár.

Elnök. Méltóztatik talán e Bizottságnak valami megbízatást adni.

Dancs I. jegyző. A képviselőtestület nem tudhatja ugy a körülményeket, mint a bizottság. A bizottság jogérvényesen ugy sem fog egyezkedni...

Dr. Reisman. Utasítást nem szükséges adni. A két bizottság t. i. a városé és a regaleé egymással fog tanácskozni.

A közgyűlés elhatározza, hogy a bizottságnak korlátozó utasítást nem ad.

A közgyűlés, némely jelentéktelenebb tárgy elintézése után 11. órakor befejeztetett.

Ráspoly.

Az ó-szöllői táncmulatság.

Az Ó-szöllő derék polgáraiból a napokban megalakult »Magyar Olvasó Egylet». f. hó 12-én saját helyiségébe táncmulatságot tartott.

Akik e mulatságon megjelentek, mind leik sedv bes...ln k on hazafias érület-ről mely az ó-szöllők lakosait jellemzi. Tót születésű s részben tót nyelvű paraszt gazdák bü ké ---leg-ük ott, hogy ők nem csak magyar érzelmük akarnak lenni, hanem e mellett kötelességüknek fogják tartani a magyar nyelvet is tökéletesen elsajátítani. A magyarosodás az ó-szöllők lakosai közt, nem tuzok, ha azt állitom, teljesen elő van készítve. Ezen derék polgárok a legnagyobb buzgalommal, csaknem rajongással törekednek arra, hogy megalakított magyar olvasókörüket mindinkább fejlesszék és emeljék.

És ezen már a kezdetben is dicséretreméltó eredményt városunk az ottani néptanítónak Brózik Lajosnak köszönheti, ki fáradhatlan ügybuzgalmával, tapintatos eljárásával a magyarosodásnak kint a szöllőbeli lakosok közt tért hódított.

Az ó-szöllői lakosság büszkén emlegeti derék tanítójának nevét, s csaknem rajongásig szereti őt.

Szavakkal nem lehet azt elmondani, tollal leírni, hogy e nép apraja és nagyja mily határtalan bizalommal fogadja meg a a szerény néptanító gondos tanácsait.

Mikor 7 órakor a mulatság megkezdődött Brózik Lajos tanító egy illem és egészségügyi tanulságos felolvasást tartott az egybegyűltekhez. Elmondta ebben, hogy a táncmulatságok alkalmával mik az illendőség követelményei, hogy kell a vendégeket fogadni, mint kell a táncteremben mindenkinek magát viselnie, fejtegette továbbá azt, hogy mit kell tenniük s mit nem a tánczolóknak hogy egészségük kockáztatása nélkül mulassanak. A nép áhitattal hallgatta a fiatal tanító tanácsait s az egész táncmulatság lefolyása alatt a világeért sem tett volna semmi olyast, ami a tanítót urat elkedvelletette volna.

Az a néhány intelligens egyén, kiket a kör iránti jóakarattal kivitt a mulatságba, páratlan figyelemben s vendégszeretelben részesült a kör tagjai által.

Hogy mily hatást kellett az ó-szöllőbeliek viselkedése a jelenvoltakra, hiven leírja az alább következő levél melyet egy magát megnevezni nem óhajtó jelenlevő küldött be szerkesztőségünkhöz.

A levél így hangzik:

A „Szarvas” *Tek. szerkesztőségének Szarvason.*

E hó 12-én egy ismerősöm azzal a kéréssel állított be hozzám, hogy az Ó-szöllőkben most alakult magyar olvasó kör javára rendezett tánczvizgalomba menjek el, s annyira tudott kérni, hogy én, a ki már kivénültem a bálakból, s nagyon is visszahúzódok minden mulatságtól, — megígértem hogy Isten neki, — megyek.

El is mentem, és mondhatom, hogy legkevésbé sem bántam meg tettemet.

Egy csinosan díszített szobába vezettek, a hol már össze volt gyűlve az Ó-szöllők színe java.

Igazi csinos mulatság volt, a hol a szöllőkbeli, s tanyai romlatlan lelkű lakosság fesztelenül s jó kedvvel mulatott.

Nincs szándékom báli referátát írni, mert különben megemléteném, hogy a szépek között is kitűntek a Brózik és Mihálfi nővérek stb.

De nem hallgathatom el, hogy ez a szöllőbeli szegény nép mennyi igazi lelkesedéssel beszél az ó magyar olvasó köréről, mennyire szeretnének nem csak lélekkel, de nyelvileg is igazán magyarokká lenni, miken jó magyar érzelmüknek kell lennie a tevékeny Brózik tanító urnak, — a ki ezt az olvasó kört semmi fáradságot nem kimélve, megalakította. — Áldja meg érette a magyarok Istene!

Csak hogy mi tőrés tagadás? a szegénységet ellitkolni nem lehet, — Van ugyan ez olvasó körnek már ez idő szerint 46 tagja s remélhető, hogy ez a szám később szaporodni is fog, de a kezdet nehézségeivel alig fog megküzdeni a szegény szöllőbeli lakosság erszénye.

E század, az emberszeretet százada, Minden hazafias vállalat, minden humánus intézmény megtalálja a maga pártfogóit,

Rakjuk össze filléreinket, s támogassuk e — Szarvas városának valóban becsületére való — intézményt.

Magam részéről az Ó-szöllők melletti olvasó kör könyvtárára a midőn két forintot ide csatolok, — kérem a T. szerkesztőséget, hogy jelen soraimnak b. lapjában helyet adni sziveskedjék.

Szarvas, 1893. február 13.

tisztelettel

Nekereső.

A beküldött 2 forintot az esetleg még beérkezendő adományokkal együtt rendeltetése helyére juttatjuk s egyúttal felhívjuk városunk hazafias polgárságát hogy ha nem is pénzzel, de a hasznos, ismeretterjesztő s a hazafiasságot ápoló könyvek ajándékozásával sziveskedjenek a kört segíteni, a kik pedig tehetik, ne sajnálják pénzüket, lépjenek be rendes tagokul az ó-szöllői magyar olvasó-körbe. A tagsági díj egy évre 1 forint. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál e lap szerkesztősége. J.

H I R E K.

— Tűzoltóbál. A helybeli önkéntes tűzoltóegylet f. hó 11-én a »Bárány« vendéglő termében fényes bált rendezett. A rendezőség elnöke Gróf Bolza Géza, tűzoltó parancsnok volt, ki a közönséget egész a bál befejeztéig szerencseltette jelenlétével. A »Bárány« vendéglő termet valósággal ellepte a mulatni vágyó közönség. Az éjféli órákban egy »Vulkán« című alkalmi lapot árusítottak a hölgyek. Az első négyest mintegy 170 pár tánczolta nyolcz kolonban, a másodikat körülbelül 70 pár. Fesztelenül csapongó jókedv tartotta össze a közönséget egészen reggeli fél hét óráig. A hölgyek oly számosan jelentek meg a mulatságon, hogy kimerítő névsort adunk csaknem lehetetlen. Tudositónk a mennyire ismeretsége terjedt s a mennyire tudakozódásai eredményre vezettek a következő névsort állította össze: Benka Jolán, Fuksz Gizella, Konstantinovic Szidi, Zlinszky Rózsika, Trsztyénszki Jolán, Kresmárik Mariska, Kovács Szeréna, Brózik nővérek, Szendy Miczi, Győri Jolán (Öcsöd.) Krebsz Mariska, (B.-Szentandrás.) Tausz Malvin, Züsz Irma, Lévy nővérek, Trnyik Erzs, Konrád Erzs, Doles Antónia, Lánni Anna, Liszka Giza, Klenk Mariska, Póhl Emma, Kozsuch Erzs, Benderi Gizella, Józsa nővérek, Molitórisz Paulin, Rómer nővérek, Oszterland Etel, Sárkány nővérek, Varga Mari, Darida nővérek.

— Publikáció. A fősztolgabiró a következő átiratot intézte városi előljárogunkhoz 876/93. Érdemes előljárogunk Szarvason. Az ó-szöllőbeli lakosok részéről azon kérelemnek adatot kifejezés, hogy a szarvasi templomok előtt vasárnaponként, történelmi közhírre tételek (publikációk) számukra kiadassanak, hogy azokat maguk között kihirdethessék. Ezen kérelmet azzal indokolják, hogy nem igen lehetséges a hideg és sáros évszakban a városba jönniök s így sok tudni valótól saját kárukra önhibájukon kívül elesnek. s esetleges birságolásoknak is kénytelenek magukat kitenni. Tekintettel arra, hogy a hirdetéseknek épen az a céljuk, hogy egyes hatósági intézkedésnek s egyéb tudnivalók mentül szélesebb körben terjesztessenek. e kérelmet csak méltánylani lehet, s felhívom az érdemes előljárogást, miszerint a kivitel módzatait tanácskozás tárgyává tegye. Természetes, hogy ha e kérelemnek hely adatik több más tanyacsoport részéről is hasonló kívánság fog előterjesztetni, hanem hiszen ez által a publikációk célja még inkább fog elérni. Nézetem szerint legcélszerűbb lenne ezen hirdetések több példányban lithografizálni s a jelentkező tanyai bizalmi férfiaknak vasárnaponként kiadni. A községnek ez által különös költsége támadni nem fog, mert bizonyára akadni fognak a tanyákon emberek, kik hetenként egymást föl váltva, ezen hirdetésekét kivigyék, vagy maguk, vagy tanítóik közreműködése mellett bizonyos időben az érdeklődő nép tudomására hozzák. A határozatról annak idején jelentést várok. Szarvas 1893. febr. 13. Kresmárik s. k. fősztolgabiró.

— Mének. A községünk területér

beosztott ménék holnap érkeznek meg városunkba még pedig Szarvas városához 5, Toniszállásra 1, és Szörhalomra 1 mén.

— Laptársunk a »Szarvasi Lapok« jelenleg szerkesztő nélkül van miután a lap eddigi avatott tollu szerkesztője Stein Béla a fővárosba vette át lakását. A szerkesztésért a felelőséget ideiglenesen a kiadó Szikes Antal vállalta el.

— A szarvasi kassinó egylet f. hó 14-én estélyt rendezett. Jókedvben nem volt hiány. Egy kis farsangi tréfa is élénkítette a mulatságot. Egy faköpeny alakú kosárt hoztak be a terembe s Pollák Béla úr akár csak egy második Barcsy Antal kijelentette a közönség előtt, hogy a kosár a világ legnagyobb csodáját a szakállas nő rejtj magában. Vázolta azután a nő életrajzát. Mondókája után a kosárt felbontották, melyből az Idősb. Zelenák arca mosolygot kifelé. Mondanunk sem kell, hogy óriási kaczagás fogadta e tréfát. A mulatság általános jókedv mellett reggeli 6 óráig tartott. A leányok közül ott voltak: Benka nővérek, Fuksz Gizella, Konstantinovic Szidi, Kovács nővérek, Miháfi nővérek, Medveczky Anna, Szendy Micza, Sziráczy Irén, Zlinszky Rózsika, Kresmárik Juliska, Pokomandy Vilma, Ponyiczky Etel, Kristof Emma, Lányi Anna, Trsztyénszky Jolán. Asszonyok közül: Dr. Salacz Oszkárné, Lengyel Sándorné, Sárkány Jenőné, Kutlik Endréné, Dr. Haviár Gyuláné, özv. Pokomandy Sándorné, Dózsa Andorné, Pól Károlyné, Dr. Fuksz Edéné, özv. Nyácsik Sománé, özv. Turi Endréné, Kristofné, Rohoskáné, Glosz Istvánné, Pól Gáborné, Zlinszky Istvánné, özv. Medveczky Adolfné, Szlovák Jenőné, Bárány Ferenczné, Kovács Sándorné, Szendy Györgyné, Konstantinovic Györgyné, Benka Gyuláné, Ponyiczky Jánosné, Bakay Géjáné, Dr. Szemző Gyuláné.

— Uj iparos. Krichó Erzsébet férj Kátlóvszky Jánosné szattyán (timár) iparra engedélyt nyert.

— Kinevezés. Szűcs Sándor békési lakos, végzett joghalgatót a nagyváradi kir. ítélőtábla a szarvasi kir. járásbirósághoz joggyakornokká nevezte ki.

— Roncsoló toroklob. Ujabb megbetegedések Deucsenmiedt János (663.) Bednár Ilka (647.) Beteglétszám 7.

— Italmérésre ujabb engedélyt nyertek: Schlésinger Mór, Meitner Salamon és Blum Fülöp.

— Vásárosok figyelmébe. A csabai legközelebbi országos vásár f. hó 24, 25 és 29-én tartatik meg.

— A roncsolótoroklob elleni óvintézkedések fogamatosításának ellenőrzése végett a kir. belügyminister dr. Téry Ödön közegészségügyi felügyelőt megyénkbe kiküldte.

— Táncestély. A szarvasi izr. iskola javára a »Bárány« vendéglő nagytermében zártkörű táncestetélyt rendeznek az izr. hitközség ifjabb tagjai f. évi Márczius hó 4-én. A táncestetély vacsorával lesz egybekötve melynek rendezését Mérei Ernőné, Dr. Szemző Gyuláné, Grimm Mórné és Scheiner Józsefné urnók vállalták magukra.

— Az ó-szöllői táncmulatságon felülfizettek: Dankó Soma 2 frt 50 kr. Sárossy Soma, Brózik Gusztáv, N. N. 50 kr.

Giesi Imre 60 kr. Skorcka Mari 10 kr. N. N. 50 kr.

— Szabályrendelet módosítás. A kereskedelmi minister megengedte az útdó lerovásáról szóló megyei szabályrendelet ama irányban való módosítását, hogy az állami adót nem fizető egyénekre kirótt törvényhatósági pótdó, amennyiben a pénzben beszédhető nem volna, természetben szolgáltatás le, illetőleg az ilyen útdókötetes a természetbeni leszolgáltatásra szorítható legyen.

— Uti biztosok. Ides-tova másfél esztendei vajadás után végre s valchára megtörténtek az utibiztosi kinevezések is, noha ezúttal is csak részlegesen, nevezetesen öt járásra nézve, míg két járásra, noha rövid időre, függőben hagyattak. A főispán ugyanis kinevezte: Kocsis Mihályt Gyula városa s a gyulai járás, — Vertán Józsefet a békési, — Rideg Mihályt a szarvasi, Lehoczky Jánost a csabai s Szigeti Mihályt csendőr-örsmestert az orosházi járás területére utibiztosoknak.

— A szarvas-mezőhegyesi vasút ügyében a napokban jött le a vármegyéhez a kereskedelmi minister leirata, mellyel helyeslőleg tudomásul veszi a törvényhatósági bizottságnak a vasútvonal építési határidejének meghosszabbítására vonatkozó határozatát és felhívja a vármegyét, hogy most már a törzsrészvényre megszavazott 400 ezer forint megszerzéséről gondoskodják. A vármegye alispánja a minister rendelete következtében három fővárosi tekintélyes pénzintézetet keresett meg a 400 ezer forintos kölcsönre vonatkozó ajánlat tételére.

Irodalom és művészet.

A Hét. utolsó számában Kóbor Tamás, ez a hamar nagyhirre jutott kiváló talentumos író folytatja cikksorozatát a kávéházi élet pszichológiájáról. Legújabb cikke a billard-játék elméletével foglalkozik és ép úgy fogja érdekelni a billardosokat, mint azokat, kik a billard szenvedélyt felfogni és megérteni nem tudják. A rendes krónikán kívül, mely ezúttal politikai tartalmu, sok elmés tarka ötlet van az Innen-Onnan rovatban, mely a lap legnépszerűbb rovata. A novellisztikus részben Munkácsy Kálmántól, Tutcsék Annától találunk érdekes rajzokat. Kiválóan szép Pékár Gyulának: Két tarka cziczáról írt farsangi csevegése. Utóbbi időkben nagy feltűnést keltenek és igen olvasottak. A Hét irodalmi cikkei. Ezúttal Justh Zsigmond legújabb könyvéről közöl egy szellemes cikket, mely nagy alaposággal taglalja szerző kissé bizarr regényét, melynek címe: A pénz legendája. Számos irodalmi, színházi és egyéb apróság fejezi be a sikerült füzetet, melynek borítékán Chyzer Kornél sikerült arcképe látható, azon nevezetes férffué, kit a kormány legutóbb az egészségügy élére állított. A Hét előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt. Mutatványsumokat kívánatra bárkinek is küld A Hét kiadóhivatala: Erzsébet-körut 6. sz

C S I A R N O K.

A táplálkozásról.

(vége köv.)

Az éhség mint sajátos kellemetlen érzés nyilvánul a gyomorban, ha intőszavára nem hallgatunk, »morogni« kezd, csak ha kivánságát evés által teljesítjük, csillapul és így az étkezésnek rendes beosztása által hatalmunkban áll az éhes gyomornak igényeit teljesíteni. Ezen okból nem helyes minduntalan és rendetlenül enni, vagy az étkezés idejét változtatni, hanem szükséges, hogy a táplálék fölvétele idejére nézve a megszokott rendet tartsuk meg. Ez ellen leginkább gyermekknél vétünk, ha minduntalan, mikor enni akarnak, kérésöket teljesítjük; a gyomor szakadatlan munkára készítve, pihenésre nem kap időt. Minst engedelmes szolgál a gyomor ugyan egy ideig ezen méltatlan bánásmódot tűrni képes, míg végre kimerül és a további szolgálatot megtagadja. Azért mint a mozgásban, mint minden mozgásban, mint minden munkában mértéket kell tartani és az izmok ha elfáradtak, pihenünk, hogy ismét munkaképesek legyünk; ugy a gyomornak is pihenőt kell engedni, mely követelésnek az étkezésnek czélszerű beosztása által megfelelünk. Igaz ugyan, hogy akkor együnk, ha éhesek vagyunk, de az éhség csakis azon időszakban fog jelentkezni, a mikor az étkezésnek ideje megérkezett. Rendesség az étkezésben, pontos időben táplálkozásunkat és egyuttal egészségünket jó karban fogja tartani. Ezt gazdaszonyaink szem előtt tartásák. A rendes időre készítsék az ebédet, de asztaluk vendégeit is a rendes étkezési időhöz szoktassák.

Ósi szokás szerint majdnem mindennütt a polgári osztálynál három főétkezés van. Egy-egy étkezés miből álljon, mely időre essék, az mindig az anyagi viszonyoktól és a foglalkozástól függ, milyen és mennyi a végzendő munka. különbözni fog a munkás reggelije, ki már kora reggel a nehéz munkára indul, a hivatalokétól, ki szűkebb reggelivel is beéri. Irányadó elv az, hogy a főétkezésnek mindig a munkaidő közepére kell esni, azaz nálunk 12—1

óra között. A középosztálynak ezen alkalmas időtől elválni és a nagy urak szokásait majmolni, péld. 5 órakor ebédelni, nem helyes, mert a nagy uraknál a napnak más beosztása van, csak késő éjjel a színházból vagy a clubból hazatérve, elalusszák a reggeli órákat s ezáltal megnyújtják a napot éjjelig. Az esteli étkezésnek ideje 3 órával alvás előtt legyen és csak könnyen emészthető eledelből álljon, mert különben az alvást nehéz álmok zavarják.

Munka és mozgás után legjobb az étkezés mert legélénkebb az emésztés. Az alvás vagy túlságos erőltető testi és szellemi munka közvetlen az étkezés után, hátráltatja az emésztést. Evés közben sokat, különösen hideg italt inni, nem tanácsos, mert a gyomor gyors lehűtése és az emésztő nedvek túlságos meghigítása csökkenti az emésztőképességet.

Egy másik, a helyes táplálkozásra nézve fontos követelmény, hogy az eledel jól elaprózva és megrágva, tehát az emésztésre kellőleg előkészítve jusson a gyomorba. Azért a gyors evés is, mely az eledel megrágásának időt nem enged, könnyen megrontja a gyomrot. Különösen ügyelni kell erre az ugynevezett gyenge gyomruaknak, kiknek gyomra érzékeny a szilárdabb és nehezen emészthető étkek iránt. Ezeknek kiválóan, de mindenkinek a fogak ápolására, melyek egészséges voltától az eledel jó megrágása függ, nagy súlyt kell fektetni; mert sok gyomorbetegség az eledel rossz megrágásának, elégtelen elaprózásának, mint ez a gyors evésnél is az eset, a következménye. Azért olyan egyének, kik hamis fogakat viselnek, szánandók ugyan, de nem gúnyra méltók, mert nem hiúságból, hanem egészségi szempontból teszik.

Az elmondottakból láthatjuk, minő nagy befolyással bír az emésztés a táplálkozásra. Mennyiségre nézve elegendő táplálékot kell a gyomorba vinni, mit a jólakottság érzése ellenőriz. A táplálék minőségére pedig az emésztési készülék kapuján két éber őr ügyel, a szaglási és ízlelési érzék, mely az inynek meg nem felelő az ártalmas és rosizó eledelt visszautasítja: ellenben az inyre kellemesen ható ételre figyelmezteti. Epen ezen két érzék-

mutatónk arra nézve, hogy az étkeket kellőleg megválasszuk. Az élelmiszerek minőségén kívül még ayok tápértékére is kell figyelemmel tenni, t. i. arra, vajjon a benne lévő tápláló anyagok könnyen és jól emészthetők-e?

Heti piac.

Szarvas, 1893. február 10-én

Buza legjobb 7.— középszerű 6.80.
Árpa, legjobb 4.30 Zab, legjobb 5. frt Kukoricza 4.40. Széna 3.40. Szalma 1.—. Kőszén 1.20. Marhahús —.56 és —.48. Juhhús —.32 Sertéshús —.46. Szalonna —.50. Disznózsír —.1. Napszám árak. Egykét lovas napszám 2 frt 40. Férfi ellátással 30. Ellátás nélkül 40 kr. Nő ellátással 20 kr. Ellátás nélkül 30 kr. Gyermek ellátással 15 kr. Ellátás nélkül 20.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

7401. v. 7413. v.

Szarvas indul: 9:34 d. e. 1:46 d. u.

Mező-Túr érke: 10:20 > 2:32 >

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.

Mező-Túr indul: 12:36 d. u. 5:10 d. u.

Szarvas érke: 1:22 > 5:56 >

Arad-Budapest.

601. gy. 603. sz. 605. sz

Arad ind: 8:20 d. e. 11:18 d. e. 9:05 este

Csaba érke: 9:20 > 12:50 > 10:50 >

ind: 9:25 > 1:15 d. u. 11:05 éjjel

Mező-Túr érke: 10:29 > 2:42 d. u. 12:49 >

ind: 10:30 > 2:50 > 12:53 >

Szolnok érke: 11:15 > 4:04 > 2:06 >

ind: 11:46 > 4:15 > 2:21 >

Budapest érke: 1:50 d. u. 7:25 este 5:50 regge

Budapest-Arad.

602. gy. 604. sz. 606. sz

Budapest ind: 1:55 d. u. 8:10 d. e. 9:30 ese

Szolnok érke: 3:53 > 11:04 > 12:35 éjjel

Mező-Túr érke: 4:47 > 12:17 d. u. 2:06 >

ind: 4:48 > 12:24 > 2:09 >

Csaba érke: 5:52 > 1:48 > 3:33 >

ind: 5:57 > 2:13 > 3:53 >

Arad érke: 6:57 ese 3:45 > 4:52 reggel

Felelős szerkesztő Mihálf József

Laptulajdonosok

Sápszky János és Mihálf József

Gépeladás!

Bakulya Jánosnál 10-
16 erejű

cséplőgép

készpénzér eladó, vételára

2500, frt

megtekinthető a tulajdo-
nos tanyáján.

Üzlet változás.

Ezen napon kezdte csém érte len. a n. kö... (jel) h... az edd'g fen-
... jól berendezett

Sápszky Zs.-félekön vnyomdát

február 5-én átvettem s ezt továbbra saját nevem alatt folytatom.

Ez uttal van szerencém arra, hogy nyomdamban ezenul is az eddigi szolid árak mellett bárminő nyomdai munkák beszerezhetők, főtlö-
rekvésem gyors és pontos kiszolgálás által részemre a n. é. közönség h.
pártfogását kiérdemelni.

A. n. é. közönség eddigi pártfogását nyomdám iránt fentartani továbbra
is kérem

tisztelettel

NAGY MIHÁLY.